

1. Ποιες είναι οι προτεραιότητες της Κίνησής σας για το επόμενο διάστημα στην Κρήτη;

• Η Προγραμματική Συνεννόηση του νησιού ώστε να ετοιμάζουμε μια πίτα πιο μεγάλη, πιο νόστιμη, πιο δίκαια μοιρασμένη. Η συνταγή απλή, κάθε τόπος να προσφέρει τις αρετές του ξεπερνώντας τις αδυναμίες του, όπως παραδειγματικά έκαναν τα όμορφα Χανιά με τη ΔΕΔΙΣΑ που έσβησε το άγος του Κουρουπητού. Με αντίστοιχο τρόπο θα μπορούσε το

Ρέθυμνο να ακτινοβολήσει ξανά ως κέντρο γραμμάτων αντιμετωπίζοντας ανομίες, το Ηράκλειο ως παραγωγικό εξωστρεφές κέντρο αντιμετωπίζοντας αυθαιρεσίες, το Λασιθί ως σύμβολο φιλοξενίας ποικίλων μορφών τουρισμού αντιμετωπίζοντας τον εγγενή οξυμένο τοπικισμό.

- Η κάλυψη των χωροταξικών κενών ώστε να ξέρουμε σε κάθε σπιθαμή της κρητικής γης τι επιτρέπεται και το απαγορεύεται, να πάψουν να υπάρχουν οι γκριζες ζώνες ως προνομιακός τόπος για να στήνουν χορό ποικίλα συμφέροντα.

- Ανασυγκρότηση του οργανισμού της Περιφέρειας, ώστε να μπορεί να παρέχει πιστοποιημένες υπηρεσίες και να εκπονεί, να εφαρμόζει και να ελέγχει πολιτικές. Στόχος η διακριτή σχέση αιρετών υπαλλήλων, όπου οι υπάλληλοι θα εισηγούνται εναλλακτικές λύσεις και οι αιρετοί θα αποφασίζουν. Αξιολόγηση όλων από όλους και πρωτίστως από την κοινωνία.

- Κοινωνική αλληλεγγύη. Συντονισμός όλων των φορέων που προσφέρονται να βοηθήσουν τους πιο αδύναμους συμπολίτες μας, δήμοι, εκκλησία, εθελοντικές οργανώσεις, με στόχο την πιο αποτελεσματική βοήθεια.

- Πολιτική προστασία. Τη θυμούμαστε συνήθως όταν έχει γίνει το κακό, ο σεισμός, η πυρκαγιά ή η πλημμύρα. Να έχουμε έγκαιρα ετοιμαστεί και κυρίως να έχουμε έγκαιρα αντιμετωπίσει τις αιτίες, που τις περισσότερες φορές είναι εύκολα εντοπίσιμες, αντιμετωπίσιμες και δεν κοστίζουν πολύ.

2. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πέντε πιο σημαντικά προβλήματα του νησιού και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;

- **Ιδεολογία.** Ο Αϊνστάιν έλεγε πως “τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε δεν θα μπορούσαμε να τα λύσουμε όσο μένουμε στο ίδιο επίπεδο σκέψης που είχαμε όταν τα δημιουργήσαμε”. Επείγει να αλλάξουμε μυαλά γιατί κάποιες ιδέες βλάπτουν σοβαρά την πολιτική σκέψη. Ενδεικτικά:

Η Κρήτη δεν είναι οικόπεδο, πρέπει να την ξαναδούμε ως τροφό, ως δασκάλα και ως μούσα.

Ο γειτονικός τόπος δεν είναι η αιτία των προβλημάτων μας, αλλά ο δυνάμει καλύτερος συνεργάτης για τα ξεπεράσουμε.

Η απορροφητικότητα είναι ένας ηλίθιος δείκτης που πρέπει να αντικατασταθεί από δείκτες συνέργειας, αποδοτικότητας, βιωσιμότητας.

Ο συμβιβασμός είναι θετική έννοια και πρέπει να επιδιώκουμε προωθητικούς συμβιβασμούς που βελτιώνουν τα πράγματα.

Η νομιμότητα είναι επίσης θετική έννοια, το παράδειγμα του Σωκράτη που ήπιε το κώνειο είναι πιο χρήσιμο σήμερα από το παράδειγμα του Τσε.

• **Πολιτική.** Η αιρετή Περιφέρεια δεν κατάφερε ως τώρα να πείσει για τη χρησιμότητά της και δεν θα το πετύχει όσο λειτουργεί ως εξισορροπητική εξουσία επί μέρους τοπικισμών.

Πρέπει να καταστεί το κέντρο μιας προγραμματικής και διοικητικής τομής για το νησί. Επείγει να αποκτήσει όραμα αντάξιο της αξίας του νησιού, να δώσει στην Κρήτη το μέτρο, το σχέδιο και το χάρη που της έχουμε στερήσει. Η προστασία - ανάδειξη του πολιτισμού, των μνημείων, των περιοχών *natura* και εν γένει του κρητικού τοπίου να είναι αυτοτελής προτεραιότητα, αλλά και εγγενές, συνεκτικό στοιχείο των επί μέρους δράσεων. Το να ξεριζώνεις τη χλωρίδα των περιοχών *natura* και να βάζεις γρασίδι του γκολφ είναι σαν να βάζεις αλουμίνια στη Κνωσό. Να οργανώσει το 2015 ένα διεθνές προγραμματικό συνέδριο που θα βοηθήσει την Κρήτη να εντοπίσει και αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της στο παγκόσμιο χωριό τις επόμενες 2-3 δεκαετίες.

Η αιρετή περιφέρεια πρέπει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τις συνεργασίες σε όλα τα επίπεδα. Μέσα στο Περιφερειακό Συμβούλιο να αναζητούμε ευρύτερες συγκλίσεις. Μπορούμε να συμπέσουμε σε πολιτικές που εντάσσονται σε ένα σχέδιο αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιού που διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και την αειφορία και μέσα σε αυτό το πλαίσιο να διευκολύνουμε την επιχειρηματικότητα. Μπορούμε

να συνεννοηθούμε ώστε να καταξιώσουμε στην κοινή συνείδηση αυτές τις πολιτικές επιδιώκοντας μέσα και από τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας τη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωσή τους από τους πολίτες.

Διαβαθμιδική συνεργασία με τους Δήμους στη βάση κοινών συνεκτικών στόχων.

Συνεργασία με άλλες περιφέρειες της Ελλάδας, της Ευρώπης και ιδιαίτερα με τα άλλα μεγάλα νησιά της Μεσογείου.

Συνεργασία με πολίτες και φορείς στη βάση ενός νέου πατριωτισμού τον οποίο πρέπει να εμπνεύσει η Περιφέρεια δίνοντας τους ρόλο. Αν πείσουμε τους πολίτες να διαθέτουν 15 λεπτά της ώρας κάθε μέρα για να διαχειριστούμε καλύτερα το νερό, τα σκουπίδια, την ενέργεια, να οδηγούμε και να ψωνίζουμε σωστότερα, αν δίνουμε κίνητρα για ένα διαγωνισμό εξοικονόμησης ενέργειας ανάμεσα στους Δήμους της Κρήτης, ένα διαγωνισμό για τον καλύτερο σχολικό κήπο, αν εμπλουτίζουμε τα σχολικά προγράμματα, ώστε να γνωρίσουν και να αγαπήσουν τα παιδιά την Κρήτη και τον πολιτισμό της τα οφέλη θα ήταν εντυπωσιακά και πολύπλευρα.

• **Οικονομία.** Να πρωτοπορήσουμε ως Κρήτη εμπλουτίζοντας το σήμα μας με ένα κοκκινοπράσινο ISO που θα μαρτυρά επιπλέον της ποιότητας του προϊόντος και για την μέριμνα που επιδείχτηκε κατά την παραγωγή του στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προστασία των εργαζομένων. Ένας τέτοιος δείκτης μπορεί να βάλει πάτο ανθρωπιάς στην άμετρη ανταγωνιστικότητα και στην επίσης άμετρη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων

Κεντρικός στόχος να πετύχουμε να παράξει η Κρήτη ξανά πλούτο επανακατακτώντας καταρχήν τη διατροφική της αυτάρκεια με καθαρά, ποιοτικά προϊόντα μέσα από μια σχέση συνέργειας γεωργίας, κτηνοτροφίας, τουρισμού, επιχειρήσεων και επιστημόνων. Για να αναζητούν τα αγροτικά προϊόντα μας στα ράφια του εξωτερικού πρέπει πρώτα να τα αναδείξουμε πρωταγωνιστές στην κουζίνα μας, στην κουζίνα των ξενοδοχείων μας, να τα μάθουν οι τουρίστες εδώ, να τα συνδέσουμε με τα οφέλη της κρητικής διατροφής και τον πολιτισμό μας.

Βάρος στην εντός οικισμών και εντός πόλεων δόμηση, αισθητική και ενεργειακή αναβάθμιση

του κτιριακού αποθέματος και δραστικός περιορισμός της εκτός σχεδίου. Υπάρχει αγορά από ντόπιους και ξένους που πρέπει να διευκολύνουμε με την κατά προτεραιότητα σύνταξη του κτηματολογίου των οικισμών.

Να βάλουμε τα δικά μας αστέρια στον τουρισμό. Η δυνατότητα επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου υπάρχει, το όραμα λείπει. Και το χειμώνα μπορείς να κάνεις μπάνιο και να ατενίζεις τις χιονισμένες οροσειρές. Να ενισχύουμε τις επιχειρήσεις που συμβάλουν στην ανάδειξη των θησαυρών της Κρήτης, αρχαιοτήτες, φυσιολατρικές διαδρομές και να αποθαρρύνουμε όσες σχεδιάζουν γκολφ ή ιδιωτικές μαρίνες. Να ενισχύουμε εκείνες που συνεργούν προσθετικά στην τοπική οικονομία, να αποθαρρύνουμε all inclusive μονάδες που καταναλώνουν εισαγόμενα.

• **Υποδομές.** Πολιτική σημαίνει κυρίως όραμα, πρόγραμμα, προτεραιότητες, έλεγχος. Έχουμε εθιστεί να αναζητούμε στα μεγάλα έργα τη μαγική λύση των προβλημάτων μας. Τέτοια έργα δεν υπάρχουν. Το σπουδαιότερο έργο είναι η σωστή διαχείριση των περιορισμένων πόρων. Διαγκωνιστήκαμε για προγράμματα και πρόγραμμα δεν έχουμε, εθιστήκαμε στα εγκαίνια και στις κορδέλες και αμελήσαμε τη συντήρηση των έργων, την ορθολογική αξιοποίησή τους μέσα από έξυπνα δίκτυα. Η Κρήτη έχει γεμίσει από ημιτελή, άχρηστα, υπερδιαστασιοποιημένα έργα.

Ο ΒΟΑΚ πρέπει να ολοκληρωθεί ως ασφαλής, σύγχρονος δρόμος ώστε επιτέλους να ενωθεί η Κρήτη για να κινηθεί η οικονομία της και να αναδειχθούν τα διάσπαρτα θέλγητρα της, βελτιώνοντας κατά προτεραιότητα τα τμήματα με τα μεγαλύτερα προβλήματα ασφαλείας και με τη μικρότερη ωριαία ταχύτητα.

Μέχρι τότε συντηρούμε τα υπάρχοντα δίκτυα μεταφορών και δε συζητάμε για νέους άξονες, νέα λιμάνια, νέα αεροδρόμια, σιδηρόδρομο.

Επείγει η ορθολογική διαχείριση του νερού, η εφαρμογή της σχετικής ευρωπαϊκής οδηγίας, η καταγραφή και ο έλεγχος των γεωτρήσεων, να δοθεί βάρος στην εξοικονόμηση, στον περιορισμό των απωλειών των δικτύων.

Για τη διαχείριση των απορριμμάτων θεωρούμε θετικό το ότι αποφύγαμε την καύση, όμως χρειάζονται να γίνουν πολλά για την ολοκληρωμένη διαχείριση, τον περιορισμό του όγκου,

την επαναχρησιμοποίηση, την κομποστοποίηση. Μια εμπνευσμένη διαχείριση των απορριμμάτων από την αυτοδιοίκηση μπορεί να τονώσει την κοινωνική οικονομία, να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, να προστατεύσει το περιβάλλον.

Στον τομέα της ενέργειας το βάρος πρέπει να δοθεί στην εξοικονόμηση, στην ορθολογική διαχείριση, στην αυτοπαραγωγή, στη λελογισμένη διείσδυση των ΑΠΕ. Η άμετρη, ασχεδίαστη επέλαση των ΑΠΕ, με αποκορύφωμα τα ηλιοθερμικά που είναι κατάλληλα μόνο για την έρημο, γεμίζει ουλές το κρητικό τοπίο, αμβλύνει την κριτική στα ορυκτά καύσιμα που ευθύνονται για την κλιματική απειλή και εν τέλει δυσφημεί τις ΑΠΕ. Η έλλειψη ενεργειακού σχεδιασμού οδηγεί σε καταστροφικές υπερβολές και τραγικές αντιφάσεις.

• **Υπηρεσίες.** Αυτοδιοίκηση σημαίνει πρωτίστως παροχή αξιόπιστων υπηρεσιών στον πολίτη. Ακόμα και σε τομείς που δεν έχει αρμοδιότητα όπως οι υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες να τεκμηριώσει επεξεργασμένες θέσεις και να τις διεκδικήσει. Ιδιαίτερα οφέλη θα προκύψουν στο νησί αν η Περιφέρεια επιδιώξει μόνιμη συνεργασία με τα σπουδαία επιστημονικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Κρήτη στοχεύοντας σε τεχνολογικές εφαρμογές που θα αναδεικνύουν τα ηθικά, χρήσιμα, μη γραφικά στοιχεία της παράδοσης και του πολιτισμού μας. Τεχνολογικές εφαρμογές που θα αποβλέπουν στην ανάκτηση της ισορροπίας μας με τη φύση και όχι πια στην κατάκτησή της. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο η εξάπλωση της ευρυζωνικότητας και της νέας τεχνολογίας μπορεί να γίνει προνομιακό πεδίο για την επιχειρηματικότητα ιδιαίτερα των νέων και να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

3. Τα ζητήματα της οικονομίας αλλά και του περιβάλλοντος θα απασχολήσουν, όπως φαίνεται, και στο μέλλον την κοινωνία. Αρκετοί θεωρούν πως λύση δεν είναι η ανάπτυξη αλλά η... αποανάπτυξη. Εσείς τι πιστεύετε;

Είναι αμήχανος ο τρόπος που η πλούσια γλώσσα μας ενέταξε την έννοια της ανάπτυξης στο πολιτικό λεξιλόγιο. Χρησιμοποιεί την ίδια λέξη για να μεταφράσει το growth και το development. Έτσι στο μυαλό μας η ανάπτυξη συγχέεται με τη συνεχή μεγέθυνση που είναι λογικά άτοπη σε ένα πεπερασμένο πλανήτη. Και στο εξωτερικό έχει επισημανθεί αντίστοιχη αντίφαση, που επιχειρείται να αντιμετωπιστεί με το επίθετο αειφόρος (sustainable). Και εκεί όμως αλλά οπωσδήποτε στην Ελλάδα το ουσιαστικό έφαγε το επίθετο. Έτσι έξω λανσάρεται τελευταία η έννοια degrowth που μεταφράστηκε πάλι αμήχανα ως απο-ανάπτυξη ενώ σωστότερη μετάφραση θα ήταν νομίζω η απο-μεγέθυνση.

Σε κάθε περίπτωση εμείς αποφεύγουμε να χρησιμοποιούμε με θετικό πρόσημο την έννοια της ανάπτυξης όπως αποφεύγουμε και την αποανάπτυξη που μας προσδιορίζει αρνητικά. Προτιμούμε την παλιομοδίτικη έννοια της προκοπής την οποία μας εύχονταν οι γονείς και οι παππούδες μας. Το μόριο “κόπος” παραπέμπει σε έναν καταξιωμένο ιδρώτα, και βοηθά ως νοητικό αλεξικέραυνο να προφυλαχτούμε από αρπαχτές και σκάνδαλα τα οποία εν πολλοίς σφράγισαν την ανάπτυξη στη χώρα μας. Προτιμούμε επίσης να μιλούμε για μια οικονομία της αποκατάστασης, παραπέμποντας στην ανάγκη να επουλώσουμε τις πληγές που προκαλέσαμε στη φύση μέσα από τις μονοδιάστατες αναπτυξιακές μας πρακτικές.

Με δυο λόγια αναζητούμε την ξεχασμένη έννοια του μέτρου, που τόσο ταιριάζει στη συνθέτη αξία της Κρήτης και όραμά μας έχουμε να αναδείξουμε την Κρήτη ως βωμό αναστοχασμού των ευαίσθητων πολιτών, δημοφιλή προορισμό όσων αναζητούν το ευ ζην στην απεξάρτηση της ευτυχίας από την κατανάλωση.

4. Το θέμα της καταστροφής των χημικών της Συρίας έχει κινητοποιήσει πολίτες, κινήματα και φορείς σε όλο το νησί. Πως κατά τη γνώμη σας μπορεί να αποφευχθεί η καταστροφή τους με την πειραματική μέθοδο της υδρόλυσης εν πλω στη Μεσόγειο;

Η ανησυχία είναι δίκαιη, όμως ελάχιστα αποτελεσματική, όσο ελάχιστα αποτελεσματικό είναι στο παγκόσμιο χωριό μας να σπρώχνουμε τον κάδο με τα σκουπίδια στην αυλή του γείτονα. Αν ο ΟΗΕ έχει επιλέξει τη Μεσόγειο ως ασφαλέστερο τόπο εξουδετέρωσης, μια και δεν έχω ακούσει κάτι καλύτερο, διεκδικώ υπεύθυνη ενημέρωση, εγρήγορση και αυξημένα μέτρα ασφάλειας.

Παράλληλα προσπαθώ ως Περιφέρεια να αντιμετωπίσω αποτελεσματικότερα τέτοια προβλήματα συνεργαζόμενη με τις μεσογειακές περιφέρειες της Ευρώπης με στόχο να καταστήσουμε την Μεσόγειο μια καθαρή θάλασσα ειρήνης και πολιτισμού.

Στην ίδια κατεύθυνση είμαι αρνητικός στην προοπτική να δούμε τη Μεσόγειο και τη θάλασσα πέριξ της Κρήτης διάστικτη με εξέδρες εξόρυξης ορυκτών καυσίμων που εγκυμονούν πολλαπλάσιους κινδύνους από τα χημικά και για το κλίμα του πλανήτη, αλλά και για την οικονομία του νησιού παρά τα αντιθέτως λεγόμενα. Όσοι βλέπουν το τυρί και έχουν ξεχάσει τη φάκα στην Αλάσκα, στον κόλπο του Μεξικού αλλά και το φακάκι του Sea Diamond στη Σαντορίνη καλά θα κάνουν να τα θυμηθούν.

5. Σε ομιλία σας είχατε πει, με αφορμή μια βιβλιοπαρουσίαση, ότι «η Κρήτη έχει το μέγεθος, την ποιότητα και τους ανθρώπους για να καταστεί πρότυπη ευρωπαϊκή περιφέρεια και πως δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως οικόπεδο, αλλά να την αναδείξουμε με σχέδιο, με μέτρο αλλά και με το χάδι που της έχουμε στερήσει, ως μια οικουμενικής αξίας πολιτισμική και οικολογική κιβωτό». Καλά όλα αυτά, αλλά πρακτικά πως μπορούν να επιτευχθούν;

Με κολακεύει που το θυμάστε. Όσα είδη είπα απαντούν στο ερώτημά σας.

6. Ποια είναι τα προβλήματα που κατά τη γνώμη σας αντιμετωπίζει ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης; Και πως μπορούν να αντιμετωπιστούν;

Πολλά είναι, θα αναφερθώ στο πιο σημαντικό. Υπάρχει ένα διπλό έλλειμμα εμπιστοσύνης προς την Αυτοδιοίκηση. Δεν τη εμπιστεύονται οι πολίτες γιατί δεν βλέπουν την ικανότητά της να διαχειριστεί καλά τα τοπικά θέματα και να τους παρέξει καλές υπηρεσίες. Δεν την εμπιστεύεται και το κεντρικό πολιτικό σύστημα που δεν παίρνει σοβαρά τον συνήθη ατεκμηρίωτο διεκδικητισμό στον οποίο συνήθως πρωταγωνιστούν αυτοδιοικητικοί που εκλιπάρησαν για το χρίσμα.

Οι αυτοδιοικητικοί πρέπει να αποφασίσουν ποιους θα υπηρετήσουν, τους πάνω που τους έδωσαν το χρίσμα ή τους κάτω που τους έδωσαν την ψήφο. Αντί να δίνουν γη, ύδωρ, αέρα, ήλιο σε επίδοξους επενδυτές ας εκπονήσουν μαζί με την κοινωνία τους τοπικά διαχειριστικά σχέδια που αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, που προστατεύουν περιβάλλον και κοινωνία, βάζοντας πλαίσιο στις επενδύσεις για να μεγιστοποιήσουν και το όφελος που θα διαχυθεί στην κοινωνία.

Απαιτείται ένα διπλό by pass των Αθηνών που θα παρακάμψει την επιτήρηση της περιττής Αποκεντρωμένης Διοίκησης με περισσότερη Αυτοδιοίκηση, ρόλο και συμμετοχή του πολίτη αλλά και περισσότερη Ευρώπη από όπου μπορούν να αντληθούν καλές πρακτικές.

Η παράταξη μας με τη τετράχρονη μοναδική διαδρομή της αισιοδοξεί ότι η κρητική κοινωνία, συνειδητοποιώντας τις αιτίες της κρίσης, θα αναγνωρίσει σε μας τον καταλύτη

μιας λύσης που η ίδια γεννά και θα συμπορευτεί μαζί μας. Αισιοδοξούμε γιατί ξέρουμε ότι για τον κατήφορο φταίχτες είμαστε κι εμείς, και με τις εκλογικές επιλογές μας, άρα στο χέρι μας είναι και η αντιστροφή της πορείας.

Δείχνουμε το δρόμο της οραματικής διαχείρισης των πραγμάτων πέρα από γραφειοκρατικές διεκπεραιώσεις και μεγαλόστομες καταγγελίες. Εμβαθύνουμε στο διακριτό και συνθετικό μας λόγο πορευόμενοι με λογισμό και μ' όνειρο.